

Службени гласник РС : 001/2013 Датум: 04.01.2013

5

На основу члана 6. став 1. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 36/09),

Министар финансија и привреде доноси

ПРАВИЛНИК

о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се: битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду опреме и заштитних система намењених за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама, као и други захтеви и услови који морају да буду испуњени за њихово стављање, односно испоруку на тржиште и/или употребу; групе и категорије опреме намењене за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама; поступци оцењивања усаглашености; садржина Декларације о усаглашености; садржина техничке документације; знак усаглашености и знак противексплозивне заштите; заштитна клаузула, као и захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености.

Примена

Члан 2.

Овај правилник се примењује на следеће производе:

- 1) опрему и заштитне системе намењене за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама;
- 2) сигурносне уређаје, управљачке уређаје и уређаје за регулацију који су намењени за употребу изван потенцијално експлозивних атмосфера, али који су неопходни или доприносе безбедном функционисању опреме и заштитних система у односу на ризике од експлозије.

Производи на које се не примењује правилник

Члан 3.

Овај правилник се не примењује на следеће производе:

- 1) медицинске уређаје намењене за употребу у медицинском окружењу;
- 2) опрему и заштитне системе код којих опасност од експлозије настаје искључиво због присуства експлозивних или нестабилних хемијских материја;
- 3) опрему намењену за употребу у домаћинству и за сличну употребу, где потенцијално експлозивне атмосфере могу да настану само у ретким случајевима и то само као последица случајног цурења гаса;
- 4) личну заштитну опрему на коју се примењује правилник којим се прописују захтеви за безбедност и други технички захтеви за личну заштитну опрему;
- 5) поморска пловила и покретне пловне јединице заједно са опремом која се налази, односно која је монтирана на тим пловилима или јединицама;
- 6) превозна средства, односно возила и њихове приколице намењене искључиво за превоз путника ваздушним или друмским путем, железничким или пловним путем, као и превозна средства, ако су пројектована за превоз робе ваздушним путем, мрежом јавних саобраћајница, железничком мрежом или пловним путем, са изузетком возила намењених за употребу у потенцијално експлозивној атмосфери;
- 7) војно наоружање, укључујући муницију и опрему која је искључиво намењена да се користи као војна опрема.

Значење појединих израза

Члан 4.

Поједини изрази који се употребљавају у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) опрема јесу машине, апарати, фиксни или покретни уређаји, њихове управљачке компоненте и прибор, као и системи за

детекцију и превенцију који су, одвојено или заједно, намењени за производњу, пренос, складиштење, мерење, управљање и претварање енергије и/или обраду материјала који могу да проузрокују експлозију сопственим потенцијалним извором паљења;

2) заштитни системи јесу уређаји који нису компоненте опреме, а који су намењени за тренутно заустављање развоја експлозије и/или ограничавање опсега ефективног деловања експлозије и који се одвојено стављају на тржиште ради употребе као самостални системи;

3) компонента јесте део који је битан за безбедно функционисање опреме и заштитних система, али који нема самосталну функцију;

4) експлозивна атмосфера јесте смеша ваздуха и запаљивих материја у облику гасова, паре, маглице или прашине, под атмосферским условима, у којој се након паљења, сагоревање шири на целу несагорелу смешу;

5) потенцијално експлозивна атмосфера јесте простор у коме атмосфера може да постане експлозивна због локалних услова или услова рада;

6) стављање на тржиште јесте прво чињење доступним производа, на које се примењује овај правилник, на тржишту Републике Србије ради испоруке или употребе, са или без накнаде;

7) испорука на тржишту јесте свако чињење доступним производа, на које се примењује овај правилник, на тржишту Републике Србије ради дистрибуције, потрошње или употребе, са или без накнаде;

8) заступник јесте свако правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији или физичко лице које има пребивалиште у Републици Србији и које је произвођач писмено овластио да у његово име извршава одређене обавезе прописане овим правилником;

9) стављање у употребу јесте прво коришћење производа, на које се примењује овај правилник, за њихову предвиђену намену у Републици Србији;

10) предвиђена намена јесте намена производа из члана 2. овог правилника која је у складу са групом и категоријом опреме и свим информацијама које је доставио произвођач, а које су неопходне за њихово безбедно функционисање;

11) хармонизован стандард јесте стандард донет од стране европских организација за стандардизацију и то: Европског комитета за стандардизацију (CEN); Европског комитета за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC) или Европског института за стандарде у области телекомуникација (ETSI) на основу налога Европске комисије, који је објављен у Службеном листу Европске заједнице.

Други изрази који се употребљавају у овом правилнику, а нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење дефинисано законима којима се уређују технички захтеви за производе, општа безбедност производа и стандардизација.

II. СТАВЉАЊЕ НА ТРЖИШТЕ И/ИЛИ УПОТРЕБУ

Стављање на тржиште и/или употребу

Члан 5.

Производи из члана 2. овог правилника могу да буду стављени на тржиште и/или употребу, односно испоручени, само ако, када су правилно инсталирани и одржавани и када се користе за предвиђену намену, испуњавају захтеве из овог правилника.

Производи из става 1. овог члана, морају да испуне битне захтеве за заштиту здравља и безбедности утврђене у Прилогу 2 – Битни захтеви за заштиту здравља и безбедности који се односе на пројектовање и израду опреме и заштитних система намењених за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Слободан промет

Члан 6.

Производи из члана 2. овог правилника који испуњавају захтеве и услове из овог правилника, стављају се на тржиште и/или употребу слободно, без икаквих ограничења.

Компонента из члана 4. став 1. тачка 3) овог правилника, која је намењена за уградњу у производ из члана 2. овог правилника и која је праћена Изјавом о усаглашености компоненте из члана 10. ст. 5. и 6. овог правилника, ставља се на тржиште и/или употребу слободно, без икаквих ограничења.

Производи из члана 2. овог правилника који не испуњавају захтеве и услове из овог правилника могу да се показују на сајмовима, изложбама, презентацијама и другим сличним манифестацијама, само ако је на њима стављена видљива ознака која означава да они нису усаглашени са захтевима из овог правилника и да се неће стављати на тржиште и/или употребу док се не усагласе са тим захтевима.

За време показивања производа из става 3. овог члана предузимају се одговарајуће безбедносне мере ради заштите људи.

III. ГРУПЕ И КАТЕГОРИЈЕ ОПРЕМЕ НАМЕЊЕНЕ ЗА УПОТРЕБУ У ПОТЕНЦИЈАЛНО ЕКСПЛОЗИВНИМ

АТМОСФЕРАМА

Опрема Групе I и Групе II и категорије опреме

Члан 7.

Опрема Групе I обухвата опрему намењену за употребу у подземним деловима рудника и у оним деловима површинских постројења тих рудника који би могли да буду угрожени рудничким гасом и/или запаљивом прашином.

Опрема Групе I обухвата две категорије опреме, и то: опрему Категорије M1 и опрему Категорије M2.

Опрема Групе II обухвата опрему намењену за употребу на свим другим местима која би могла да буду угрожена експлозивним атмосферама.

Опрема Групе II обухвата три категорије опреме, и то: опрему Категорије 1; Категорије 2 и Категорије 3.

Критеријуми за класификацију група и категорија опреме и потребни нивои заштите, садржани су у Прилогу 1 – Групе и категорије опреме, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

IV. ПРЕТПОСТАВКА УСАГЛАШЕНОСТИ

Српски стандарди којима се преузимају хармонизовани стандарди

Члан 8.

Сматра се да производи из члана 2. овог правилника испуњавају битне захтеве за здравље и безбедност из Прилога 2 ако су израђени у складу са српским стандардима из области опреме и заштитних система који су намењени за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама, којима су преузети одговарајући хармонизовани стандарди, чији се списак (у даљем тексту: списак стандарда) саставља и објављује у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона.

Документација која прати производе приликом стављања на тржиште и/или употребу и претпоставка усаглашености

Члан 9.

Произвођач или његов заступник, односно увозник, ако произвођач или његов заступник нису регистровани у Републици Србији, који ставља производе из члана 2. овог правилника на тржиште и/или употребу у Републици Србији, уз те производе прилаже упутства за употребу на српском језику.

Осим упутства за употребу, испоручилац из става 1. овог члана, за производе из члана 2. овог правилника обезбеђује примерак Декларације о усаглашености из Прилога 10 – Знак усаглашености и Декларација о усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, и њен превод на српски језик, ако ти производи нису произведени у Републици Србији.

Осим упутства и Декларације о усаглашености из ст. 1. и 2. овог члана, испоручилац из става 1. овог члана, за сваки комад опреме, као и компоненте Групе I Категорије M1 и опреме Групе II Категорије 1, као и сваки комад опреме и компоненте Групе I Категорије M2 и Групе II Категорије 2 из члана 10. став 1. тачка 2) подтачка (1) овог правилника, који се ставља на тржиште и/или употребу у Републици Србији, обезбеђује примерак Сертификата о усаглашености из Прилога 5 – Усаглашеност са типом на основу верификације производа, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део или примерак Сертификата о усаглашености из Прилога 9 – Усаглашеност на основу појединачне верификације производа, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

На основу издатог Сертификата о усаглашености из Прилога 5 или Сертификата о усаглашености из Прилога 9, произвођач или његов заступник, односно увозник, ако произвођач или његов заступник нису регистровани на територији Републике Србије, ставља на производе из члана 2. овог правилника Српски знак усаглашености.

Обезбеђивање сертификата из става 3. овог члана не односи се на опрему која је произведена у Републици Србији и за коју је оцењивање усаглашености спроведено од стране именованог тела за оцењивање усаглашености, ако је то тело издало другу одговарајућу исправу о усаглашености у складу са чланом 10. став 1. овог правилника.

За компоненте, произвођач или његов заступник који ставља компоненте на тржиште и/или употребу у Републици Србији, сачињава Изјаву о усаглашености компоненте из члана 10, ст. 5. и 6. овог правилника.

Сматра се да производи из става 1. овог члана испуњавају захтеве из овог правилника, ако су означени знаком усаглашености у складу са Прилогом 10 и знаком противексплозивне заштите из Прилога 2 одељак 1.0 пододељак 1.0.5. алинеја шеста и ако их прате исправе о усаглашености које су прописане овим правилником.

Сматра се да компонента испуњава захтеве из овог правилника, ако је прати Изјава о усаглашености компоненте из члана 10, ст. 5. и 6. овог правилника, односно друга исправа о усаглашености која је прописана овим правилником.

V. ПОСТУПЦИ ОЦЕЊИВАЊА УСАГЛАШЕНОСТИ

Поступци оцењивања усаглашености опреме

Члан 10.

За оцењивање усаглашености опреме и, по потреби, уређаја из члана 2. тачка 2) овог правилника, са захтевима из овог правилника, примењују се следећи поступци оцењивања усаглашености:

1) за опрему Групе I Категорије M1 и опрему Групе II Категорије 1 спроводи се поступак оцењивања усаглашености из Прилога 3 – Преглед типа, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део и један од следећих поступака оцењивања усаглашености:

(1) из Прилога 4 – Усаглашеност са типом на основу обезбеђивања квалитета производње, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

(2) из Прилога 5;

2) за опрему Групе I Категорије M2 и опрему Групе II Категорије 2:

(1) за моторе са унутрашњим сагоревањем и електричну опрему спроводи се поступак оцењивања усаглашености из Прилога 3 и један од следећих поступака оцењивања усаглашености:

– из Прилога 6 – Усаглашеност са типом на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања производа, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

– из Прилога 7 – Усаглашеност са типом на основу обезбеђивања квалитета производа, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

(2) за другу опрему из Групе I Категорије M2 и Групе II Категорије 2, осим мотора са унутрашњим сагоревањем и електричне опреме спроводи се поступак оцењивања усаглашености из Прилога 8 – Интерна контрола производње, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. Произвођач или његов заступник доставља техничку документацију из Прилога 8 именованом телу за оцењивање усаглашености које одмах, писаним путем, потврђује пријем те документације и задржава је код себе;

3) за опрему Групе II Категорије 3 спроводи се поступак оцењивања усаглашености из Прилога 8;

4) за опрему Групе I и Групе II, уместо поступака оцењивања усаглашености из става 1. тач. 1), 2) и 3) овог члана, може да се спроведе поступак оцењивања усаглашености из Прилога 9.

За оцењивање усаглашености самосталних заштитних система спроводе се поступци оцењивања усаглашености из става 1. тачка 1) овог члана или поступак оцењивања усаглашености из става 1. тачка 4) овог члана.

Поступци оцењивања усаглашености из става 1. овог члана, примењују се и на компоненте.

На компоненте из става 3. овог члана не ставља се знак усаглашености.

За компоненту из става 3. овог члана, произвођач или његов заступник сачињава Изјаву о усаглашености компоненте са одговарајућим захтевима из овог правилника који се на њу односе.

У Изјави из става 5. овог члана, наводе се подаци о својствима компоненте и начину на који она мора да се угради у опрему или заштитни систем, како би омогућила усаглашеност готове опреме или заштитног система са битним захтевима из овог правилника.

За оцењивање усаглашености безбедносних аспеката у односу на одређене опасности из Прилога 2 одељак 1.2 пододељак 1.2.7. произвођач или његов заступник, да би ставио знак усаглашености, спроводи поступак оцењивања усаглашености из Прилога 8.

VI. ИМЕНОВАНО ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

Именовано тело

Члан 11.

Тело за оцењивање усаглашености може да обавља послове оцењивања усаглашености производа из члана 2. овог правилника, ако испуњава захтеве за оцењивање усаглашености из Прилога 11 – Захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за оцењивање усаглашености, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део, и ако је именовано у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености и прописом донетим на основу тог закона (у даљем тексту: Именовано тело).

Именовано тело спроводи оцењивање усаглашености у складу са Прилозима 3, 4, 5, 6, 7 и 9 овог правилника.

VII. ОЗНАЧАВАЊЕ

Знак усаглашености и знак противексплозивне заштите

Члан 12.

Производи из члана 2. овог правилника који су усаглашени са захтевима из овог правилника означавају се знаком усаглашености у складу са Прилогом 10.

Ако се на производе из става 1. овог члана, односно поједине аспекте ових производа, примењују и други технички прописи који предвиђају стављање знака усаглашености, у том случају стављени знак усаглашености на те производе означава да су ти производи усаглашени и са захтевима тих других прописа.

На производе из става 1. овог члана, знак усаглашености ставља произвођач или његов заступник, односно увозник ако произвођач или његов заступник нису регистровани на територији Републике Србије, на видном месту тако да буде читљив и неизбрисив, у складу са прописом којим се уређује начин стављања и употреба знакова усаглашености.

На производе из става 1. овог члана, могу се стављати и други знакови, симболи, натписи или друге ознаке, под условом да се тиме не смањује видљивост, читљивост и/или значење знака усаглашености.

На производе из става 1. овог члана, не могу се стављати други знакови, симболи, натписи или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Осим знака усаглашености, на производе из члана 2. овог правилника, обавезно се ставља и знак противексплозивне заштите иза кога следи ознака групе и категорије опреме из Прилога 2 одељак 1.0 пододељак 1.0.5 алинеја шеста.

Неодговарајуће означавање

Члан 13.

Неодговарајућим означавањем, сматра се стављање знака, симбола, натписа или друге ознаке чије стављање је забрањено законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености, као и:

- 1) стављање знака усаглашености и знака противексплозивне заштите на производе на које се не примењује овај правилник;
- 2) непостојање знака усаглашености, као и знака противексплозивне заштите на производу који је усаглашен са захтевима из овог правилника.

Стављање и употреба знака усаглашености, као и других знакова, симбола, натписа или других ознака из члана 12. овог правилника и става 1. овог члана, обезбеђује се у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

VIII. ЗАШТИТНА КЛАУЗУЛА

Заштитна клаузула

Члан 14.

Испорука или употреба производа из члана 2. овог правилника, који је стављен на тржиште Републике Србије, који испуњава захтеве из овог правилника, на који је стављен знак усаглашености и знак противексплозивне заштите, који прати Декларација о усаглашености и који се користи у складу са предвиђеном наменом или у условима који се могу разумно предвидети, може се ограничити или забранити у складу са законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Усклађеност са прописима Европске уније

Члан 15.

Овај правилник је усклађен са свим начелима и битним захтевима из Директиве 94/9/ЕЗ Европског парламента и Савета од 23. марта 1994. године о опреми и заштитним системима намењеним за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 16.

Од дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом (АСАА споразум), за производе на које се примењује овај правилник, речи: „Декларација о усаглашености“ у члану 1, члану 9, ст. 2. и 3. и члану 14. овог правилника, као и у Прилогу 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 овог правилника имаће значење: „ЕЗ декларација о усаглашености“; речи: „знак усаглашености“ у члану 1, члану 9. став 7, члану 10, у наслову изнад члана 12. и у чл. 12, 13. и 14. овог правилника, као и у Прилозима 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9 имаће значење: „СЕ знак“; речи: „Преглед типа“ у члану 10. овог правилника и Прилогу 3 овог правилника имаће значење: „ЕЗ преглед типа“; а речи: „Сертификат о прегледу типа“ у Прилозима 3, 4, 5, 6, 7 и 9 овог правилника имаће значење: „ЕЗ сертификат о прегледу типа“.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, значење речи: „Декларација о усаглашености“, „знак усаглашености“, „Преглед типа“ и „Сертификат о прегледу типа“ из става 1. овог члана примењује се од дана приступања Републике Србије

Европској унији.

Члан 17.

Од дана ступања на снагу овог правилника до дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом за производе на које се примењује овај правилник означавање усаглашености обавља се стављањем Српског знака усаглашености, у складу са овим правилником и посебним прописима.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, означавање усаглашености стављањем Српског знака усаглашености обавља се до дана приступања Републике Србије Европској унији.

Од дана ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом за производе на које се примењује овај правилник означавање усаглашености обавља се стављањем СЕ знака у складу са овим правилником и посебним прописима.

Ако уговор из става 3. овог члана не буде закључен, означавање усаглашености стављањем СЕ знака обавља се од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 18.

Даном ступања на снагу потврђеног међународног уговора о оцењивању усаглашености и прихватању индустријских производа са Европском унијом за производе на које се примењује овај правилник престају да се примењује одредбе члана 9, ст. 3, 4. и 5. овог правилника.

Ако уговор из става 1. овог члана не буде закључен, одредбе члана 9, ст. 3, 4. и 5. овог правилника престају да се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Члан 19.

Даном почетка примене овог правилника престаје да важи Наредба о обавезном атестирању електричних уређаја за експлозивне атмосфере („Службени лист СРЈ”, број 35/95).

Сертификати о усаглашености, који су на основу прописа из става 1. овог члана, издати са роком важења, важе до истека рока на који су издати.

Члан 20.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2015. године.

Број 110-00-41/2012-33

У Београду, 20. децембра 2012. године

Министар,

Млађан Динкић, с.р.

ПРИЛОГ 1

ГРУПЕ И КАТЕГОРИЈЕ ОПРЕМЕ

1. Опрема Групе I

1) Опрема Категорије М1 обухвата опрему пројектовану и по потреби, опремљену додатним посебним средствима заштите тако да може да функционише у складу са радним параметрима које је утврдио произвођач и да обезбеди веома висок ниво заштите.

Опрема ове категорије намењена је за употребу у подземним деловима рудника, као и у оним деловима површинских постројења тих рудника који су угрожени рудничким гасом и/или запаљивом прашином.

Опрема Категорије М1 мора да остане у функционалном стању, чак и у случају ретких незгода у вези са опремом у присуству експлозивних атмосфера, и да пружа такву заштиту да:

- у случају отказа једног средства заштите, најмање још једно независно средство обезбеђује потребан ниво заштите или
- да је потребан ниво заштите обезбеђен у случају да се два квара догоде независно један од другог.

Опрема Категорије М1 мора да испуњава додатне захтеве из Прилога 2 одељак 2.0 пододељак 2.0.1.

2) Опрема Категорије М2 обухвата опрему пројектовану тако да може да функционише у складу са радним параметрима које је утврдио произвођач и да обезбеди висок ниво заштите.

Опрема ове категорије намењена је за употребу у подземним деловима рудника, као и у оним деловима површинских постројења тих рудника који би могли да буду угрожени рудничким гасом и/или запаљивом прашином.

У случају настанка експлозивне атмосфере, мора постојати могућност да се ова опрема искључи са извора напајања.

Средства заштите која се односе на опрему ове категорије обезбеђују потребан ниво заштите током нормалног рада, као и у случају отежаних радних услова, нарочито оних који произлазе из грубог руковања или променљивих услова околине.

Опрема Категорије М2 мора да испуњава додатне захтеве из Прилога 2 одељак 2.0 пододељак 2.0.2.

2. Опрема Групе II

1) Опрема Категорије 1 обухвата опрему пројектовану тако да може да функционише у складу са радним параметрима које је утврдио произвођач и да обезбеди веома висок ниво заштите.

Опрема ове категорије намењена је за употребу у подручјима у којима је експлозивна атмосфера, проузрокована смешом ваздуха и гасова, пара или маглица или смешом ваздуха и прашине, у континуитету присутна у дужем временском периоду или се периодично појављује.

Опрема Категорије 1 мора да обезбеди потребан ниво заштите, чак и у случају ретких незгода које се односе на опрему, и пружа такву заштиту да:

- у случају отказа једног средства заштите, најмање још једно независно средство обезбеђује потребан ниво заштите или
- да је потребан ниво заштите обезбеђен у случају да се два квара догоде независно један од другог.

Опрема Категорије 1 мора да испуњава додатне захтеве из Прилога 2 одељак 2.1.

2) Опрема Категорије 2 обухвата опрему пројектовану тако да може да функционише у складу са радним параметрима које је утврдио произвођач и да обезбеди висок ниво заштите.

Опрема ове категорије намењена је за употребу у подручјима у којима повремено могу да се појаве експлозивне атмосфере проузроковане гасовима, парамма, маглицама или смешом ваздуха и прашине.

Средства заштите која се односе на опрему ове категорије обезбеђују потребан ниво заштите, чак и у случају честих сметњи или кварова опреме, који обично морају да се узму у обзир.

Опрема Категорије 2 мора да испуњава додатне захтеве из Прилога 2 одељак 2.2.

3) Опрема Категорије 3 обухвата опрему пројектовану тако да може да функционише у складу са радним параметрима које је утврдио произвођач и да обезбеди уобичајени ниво заштите.

Опрема ове категорије намењена је за употребу у подручјима у којима се не очекује појава експлозивних атмосфера проузрокованих гасовима, парамма, маглицама или смешом ваздуха и прашине, а ако настану, онда је то веома ретко и трају краће време.

Опрема ове категорије обезбеђује потребан ниво заштите током нормалног рада.

Опрема Категорије 3 мора да испуњава додатне захтеве из Прилога 2 одељак 2.3.

ПРИЛОГ 2

БИТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ЗАШТИТУ ЗДРАВЉА И БЕЗБЕДНОСТ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ИЗРАДУ ОПРЕМЕ И ЗАШТИТНИХ СИСТЕМА НАМЕЊЕНИХ ЗА УПОТРЕБУ У ПОТЕНЦИЈАЛНО ЕКСПЛОЗИВНИМ АТМОСФЕРАМА

Уводне напомене

Приликом пројектовања и/или израде производа из члана 2. овог правилника, морају да се узму у обзир најновија технолошка знања, у што је могуће већој мери и морају да се одмах примењују.

Битни захтеви за заштиту здравља и безбедности примењују се на уређаје из члана 2. тачка 2) овог правилника, само у мери која је потребна за безбедно и поуздано функционисање и рад тих уређаја у односу на ризике од експлозије.

1. ОПШТИ ЗАХТЕВИ ЗА ОПРЕМУ И ЗАШТИТНЕ СИСТЕМЕ

1.0. Општи захтеви

1.0.1. Начело интегрисане безбедности од експлозија

Опрема и заштитни системи намењени за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама морају да буду пројектовани са становишта начела интегрисане безбедности од експлозија.

Начело интегрисане безбедности од експлозија подразумева да произвођач мора да предузме следеће мере:

- ако је могуће, да спречи настајање експлозивних атмосфера које може да изазове или проузрокује сама опрема или заштитни систем;
- да спречи паљење експлозивних атмосфера, узимајући у обзир природу сваког електричног и неелектричног извора паљења;

– ако дође до експлозије која би mogла посредно или непосредно да угрози људе и када је то применљиво, домаће животиње или имовину, да је одмах заустави и/или ограничи домет пламена и притиска експлозија на довољан ниво безбедности.

1.0.2. Спречавање опасних ситуација и погрешне употребе

Опрема и заштитни системи морају да буду пројектовани и израђени након детаљне анализе могућих кварова у раду, како би се, у што је могуће већој мери, спречио настанак опасних ситуација.

Приликом пројектовања и израде опреме и заштитних система треба узети у обзир сваку погрешну употребу коју је разумно могуће предвидети.

1.0.3. Посебни услови провере и одржавања

Опрема и заштитни системи који подлежу посебним условима провере и одржавања морају да буду пројектовани и израђени уз поштовање тих услова.

1.0.4. Услови окружења

Опрема и заштитни системи морају да буду пројектовани и израђени тако да буду у стању да издрже стварне или предвидиве услове окружења.

1.0.5. Означавање

Опрема и заштитни системи морају да буду читљиво и неизбрисиво означени, нарочито:

- пословним именом, односно називом или именом и адресом произвођача;
- знаком усаглашености (из Прилога 10);
- ознаком серије или типа;
- серијским бројем, ако га има;
- годином израде;
- посебним знаком противексплозивне заштите који се састоји од стилизованог словног знака „Ex” иза кога следи ознака групе и категорије опреме; знак „Ex” има следећи облик:

– за опрему Групе II, словом „G” (који се односи на експлозивне атмосфере проузроковане гасовима, парам или маглицама) и/или словом „D” (који се односи на експлозивне атмосфере проузроковане прашином).

Осим података из става 1. ове тачке, према потреби, опрема и заштитни системи морају да имају ознаке са подацима од значаја за њихову безбедну употребу.

1.0.6. Упутства

Уз опрему и заштитне системе морају да буду приложена упутства која садрже нарочито следеће податке:

1) сажет преглед информација о ознакама којима је опрема или заштитни систем означен, осим серијског броја из пододељка 1.0.5. овог прилога, са одговарајућим додатним информацијама за њихово лакше одржавање (нпр. адреса увозника, сервисера итд.);

2) упутства за безбедно(у):

- пуштање у рад;
- употребу;
- монтажу и демонтажу;
- одржавање (сервисирање и хитне поправке),
- инсталирање;
- подешавање;

3) према потреби, упозорење на опасна подручја испред уређаја за растерећење (ослобађање) притиска;

4) према потреби, упутства за обуку;

5) информације које омогућавају доношење одлуке без икакве сумње о томе да ли се неки део опреме у одређеној категорији или заштитни систем може користити безбедно у предвиђеној области и очекиваним радним условима;

6) електричне и параметре притиска, максималне температуре површине и друге граничне вредности;

7) према потреби, податке о посебним условима за коришћење, укључујући и појединости о могућој погрешној употреби за коју је искуство показало да се може догодити;

8) према потреби, битне карактеристике алата који може да се угради, односно постави на опрему или заштитни систем.

Производе из члана 2. овог правилника, који се стављају на тржиште и/или употребу у Републици Србији, морају да прате оригинална упутства произвођача или његовог заступника на српском језику, или превод тог упутства на српски језик заједно са оригиналним упутством на језику произвођача или његовог заступника, ако се ови производи увозе у Републику Србију.

Упутство за производе из става 2. ове тачке, саставља произвођач, његов заступник или увозник.

Изузетно, упутства за одржавање која су намењена специјализованом особљу, уколико су та лица страни држављани, а које запошљава произвођач или његов заступник, могу да буду сачињена на једном од службених језика држава чланица Европске уније (ЕУ) који специјализовано особље разуме.

Упутства морају да садрже цртеже и дијаграме потребне за пуштање у рад, одржавање, контролисање, проверу исправног рада и, према потреби, поправку опреме или заштитног система, заједно са свим корисним упутствима, нарочито у погледу безбедности.

Документација која описује опрему или заштитни систем не сме да буде противречна упутствима у погледу безбедносних аспеката.

1.1. Избор материјала

1.1.1. Материјали који се користе за израду опреме и заштитних система не смеју да изазивају експлозију, узимајући у обзир предвидива радна напрезања.

1.1.2. У границама радних услова које је утврдио произвођач, не сме да постоји могућност реакције између материјала који се користе и састојака потенцијално експлозивне атмосфере која би могла да умањи противексплозивну заштиту.

1.1.3. Материјали морају да се одаберу тако да предвидиве промене њихових карактеристика и њихова компатибилност у комбинацији са другим материјалима не доводи до смањења те заштите.

Нарочито морају да се узму у обзир: отпорност материјала на корозију и хабање, електрична проводљивост, механичка чврстоћа, отпорност на старење и утицај температурних промена.

1.2. Пројектовање и израда

1.2.1. Опрема и заштитни системи морају да буду пројектовани и израђени тако да њима може да се безбедно управља за време њиховог предвиђеног века употребе, при чему мора да се посвети пажња технолошким знањима о противексплозивној заштити.

1.2.2. Компоненте које се уграђују у опрему и заштитне системе или се користе као делови за замену морају да буду пројектоване и израђене тако да безбедно функционишу за предвиђену намену противексплозивне заштите када се монтирају у складу са упутствима произвођача.

1.2.3. Затворене конструкције и спречавање цурења

За опрему која може да испушта запаљиве гасове или прашину морају да се користе само затворене конструкције, где год је то могуће.

Ако опрема садржи отворе или пропусне спојеве, они морају да буду пројектовани, у што је могуће већој мери, тако да гасови или прашина који се испуштају не могу да проузрокују настанак експлозивне атмосфере изван опреме.

Места на којима се материјал уноси или истаче морају да буду пројектована и опремљена, у што је могуће већој мери, тако да ограничавају испуштање запаљивих материјала током пуњења или пражњења.

1.2.4. Насlage прашине

Опрема и заштитни системи који су намењени за употребу у подручјима изложеним прашици морају да буду пројектовани тако да насlage прашине на њиховим површинама не могу да се запале.

По правилу, насlage прашине морају да се ограниче где год је то могуће, а чишћење опреме и заштитних система мора да буде лако.

Температуре површине делова опреме морају да се одржавају знатно испод температуре тињања наталожене прашине.

Дебљина слоја наталожене прашине мора да се узме у обзир и, по потреби, морају да се користе средства за ограничење температуре како би се спречио пораст загревања.

1.2.5. Додатна средства заштите

Опрема и заштитни системи који могу да буду изложени одређеним врстама спољашних напрезања морају, када је то потребно, да буду опремљени додатним средствима заштите.

Опрема мора да издржи одговарајуће напрезање, без штетног утицаја на противексплозивну заштиту.

1.2.6. Безбедно отварање

Ако се опрема и заштитни системи налазе у кућишту или у забрављеном контејнеру који и сами чине део противексплозивне заштите, отварање тих кућишта или контејнера мора да буде могуће само помоћу посебног алата или уз одговарајуће мере заштите.

1.2.7. Заштита од других опасности

Опрема и заштитни системи морају да буду пројектовани и израђени тако да се:

- 1) избегну физичке повреде или друга оштећења која могу да буду проузрокована посредним или непосредним додиром;
- 2) обезбеди да не дође до стварања температура површине приступачних делова или зрачења која могу да изазову опасност;
- 3) отклоне неелектричне опасности које могу да настану, а које су искуствено познате;
- 4) обезбеди да предвидиви услови преоптерећења не доведу до опасних ситуација.

Када су, за опрему и заштитне системе, ризици наведени у овој тачки у целости или делимично обухваћени другим прописима, на те ризике се примењују ти други прописи.

1.2.8. Преоптерећење опреме

Опасно преоптерећење опреме мора да буде спречено у фази пројектовања помоћу интегрисаних мерних, регулационих и управљачких уређаја, као што су прекострујни заштитни прекидачи, ограничавачи температуре, прекидачи диференцијалног притиска, мерачи протока, релеји са временским кашњењем, уређаји за надзор прекорачења брзине и/или сличних врста уређаја за надзор.

1.2.9. Системи непропаљивих кућишта

Ако су делови који могу да запале експлозивну атмосферу смештени у кућишта, морају да се предузму мере да то кућиште издржи притисак који настаје од унутрашње експлозије експлозивне смеше и да се спречи преношење експлозије у експлозивну атмосферу око кућишта.

1.3. Потенцијални извори паљења

1.3.1. Опасности које настају због различитих извора паљења

Не смеју да се јаве потенцијални извори паљења као што су варнице, пламен, електрични лукови, високе температуре површине, акустична енергија, оптичко зрачење, електромагнетски таласи и други извори паљења.

1.3.2. Опасности које настају због статичког електрицитета

Електростатичко наелектрисање које може да изазове опасна пражњења мора да буде спречено одговарајућим мерама.

1.3.3. Опасности које настају због лутајућих струја и струја цурења

Морају да се спрече лутајуће струје и струје цурења код проводљивих делова опреме које могу да проузрокују, нпр. појаву опасне корозије, прегревање површина или варнице које могу изазвати паљење.

1.3.4. Опасности које настају због прегревања

Прегревање проузроковано трењем или ударима до којих долази, нпр. између материјала и делова у међусобном контакту приликом ротирања или услед продирања страних тела, мора, у што је могуће већој мери, да буде спречено у фази пројектовања.

1.3.5. Опасности које настају током поступака изједначавања притиска

Опрема и заштитни системи морају да буду пројектовани или опремљени интегрисаним мерним, управљачким и регулационим уређајима тако да изједначавања притиска која потичу од тих уређаја не стварају ударне таласе или компресије које могу да проузрокују паљење.

1.4. Опасности које настају због спољашњих утицаја

1.4.1. Опрема и заштитни системи морају да буду пројектовани и израђени тако да могу потпуно безбедно да обављају своју предвиђену функцију чак и у променљивим условима околине и уз присуство спољних напона, влаге, вибрација, загађења или других спољашњих утицаја, а узимајући у обзир границе радних услова које је утврдио произвођач.

1.4.2. Употребљени делови опреме морају да буду одговарајући за предвиђена механичка и температурна напрезања и да буду у стању да издрже дејство постојећих или предвидивих агресивних супстанци.

1.5. Захтеви за сигурносне уређаје

1.5.1. Сигурносни уређаји морају да функционишу независно од свих мерних и/или управљачких уређаја који су неопходни за рад.

У мери у којој је то могуће, отказ сигурносног уређаја мора да буде откривен довољно брзо одговарајућим техничким средствима како би се обезбедило да постоји веома мала вероватноћа да дође до опасне ситуације.

По правилу, примењује се начело безбедног отказа.

Сигурносни прекидачи морају, по правилу, директно да покрену одговарајуће управљачке уређаје без посредне софтверске команде.

1.5.2. У случају отказа сигурносног уређаја, опрема и/или заштитни системи, где год је то могуће, морају да остану безбедни.

1.5.3. Сигурносни уређаји за заустављање у случају опасности морају да буду, у што је могуће већој мери, опремљени уређајима за блокаду поновног укључивања.

Новом командом за поновно укључивање, нормалан рад може да почне тек након што су уређаји за блокаду поновног укључивања намерно ресетовани.

1.5.4. Управљачке јединице и јединице за приказивање (дисплеји)

Када се користе управљачке јединице и јединице за приказивање (дисплеји), оне морају да буду пројектоване у складу са ергономским начелима како би се постигао највиши могући ниво безбедности за време рада од ризика од експлозије.

1.5.5. Захтеви за уређаје с мерном функцијом који су намењени за заштиту од експлозије

У мери у којој се ови уређаји односе на опрему која се употребљава у експлозивним атмосферама, ти уређаји морају да буду пројектовани и израђени тако да могу да издрже предвидиве радне захтеве и посебне услове употребе.

1.5.6. Према потреби, мора постојати могућност да се провери тачност читавања и погодност за коришћење уређаја с мерном функцијом.

1.5.7. Пројектовање уређаја с мерном функцијом мора да узме у обзир фактор сигурности који обезбеђује да је праг активирања аларма довољно удаљен од граница експлозивности и/или граница паљења атмосфера које се региструју, нарочито, узимајући у обзир радне услове постројења и могућа одступања (аберације) мерног система.

1.5.8. Ризици који настају због софтвера

При пројектовању опреме, заштитних система и сигурносних уређаја којима управља софтвер, посебна пажња мора да се обрати на ризике који настају због грешака у софтверу.

1.6. Укључивање захтева за безбедност који се односе на систем

1.6.1. Мора постојати могућност пребацивања на ручно управљање ради искључивања опреме и заштитних система укључених у аутоматске процесе који одступају од предвиђених радних услова, под условом да то не угрожава безбедност.

1.6.2. Када је покренут систем искључивања у случају опасности, акумулирана енергија мора да се одведе што је пре и што је безбедније могуће, или да се изолује тако да више не представља опасност.

Ово се не примењује на електрохемијски ускладиштену енергију.

1.6.3. Опасности које настају због отказа напајања

Ако отказ напајања може да проузрокује ширење додатних ризика, мора да се омогући безбедан рад опреме и заштитних система независно од остатка постројења.

1.6.4. Опасности које произлазе од прикључака

Опрема и заштитни системи морају да буду опремљени одговарајућим кабловским и цевним уводом.

Кад су опрема и заштитни системи намењени за употребу у комбинацији са другом опремом и заштитним системима, њихова веза мора да буде безбедна.

1.6.5. Постављање уређаја за упозорење као делова опреме

Кад су опрема или заштитни системи опремљени детекторима или алармним уређајима за праћење настанка експлозивних атмосфера, морају бити приложена потребна упутства која омогућавају постављање детектора или алармних уређаја на одговарајућа места.

2. ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ОПРЕМУ

2.0. Захтеви за опрему Групе I Категорије M 1 и M2

2.0.1. Захтеви за опрему Групе I Категорије M1

2.0.1.1. Опрема мора да буде пројектована и израђена тако да се извори паљења не активирају, чак и у случају ретких незгода у вези са опремом.

Опрема мора да буде опремљена таквим средствима заштите да:

- у случају отказа једног средства заштите, најмање још једно независно средство обезбеђује потребан ниво заштите или
- да је тражени ниво заштите обезбеђен у случају да се два квара догоде независно један од другог.

По потреби, ова опрема мора да буде опремљена додатним посебним средствима заштите.

Опрема мора да остане функционална у присуству експлозивне атмосфере.

2.0.1.2. По потреби, опрема мора да буде израђена тако да у њу не може да продре прашина.

2.0.1.3. Температура површине делова опреме мора да се одржава знатно испод температуре паљења предвидиве смеше ваздуха и прашине како би се спречило паљење распршене прашине.

2.0.1.4. Опрема мора да буде пројектована тако да је отварање њених делова који могу представљати извор паљења могуће само у неактивном стању или у својствено безбедним условима. У случају када није могуће да се опрема доведе у неактивно стање, произвођач мора да постави ознаку упозорења на део опреме који се отвара.

Ако је потребно, опрема мора да има додатну блокаду отварања.

2.0.2. Захтеви за опрему Групе I Категорије M2

2.0.2.1. Опрема мора да буде опремљена средствима заштите која обезбеђују да се извори паљења не активирају током уобичајеног рада, чак и под отежаним условима рада, нарочито оним који настају при грубом руковању и променљивим условима околине.

У случају настанка експлозивне атмосфере, мора постојати могућност да се ова опрема искључи са извора напајања.

2.0.2.2. Опрема мора да буде пројектована тако да је отварање делова опреме који могу да представљају извор паљења могуће само у неактивном стању или преко одговарајућих система блокаде отварања. У случају када није могуће да се опрема доведе у неактивно стање, произвођач мора да постави ознаку упозорења на део опреме који се отвара.

2.0.2.3. За опасности од експлозије које су проузроковане прашином, морају да се испуне захтеви који се односе на опрему Категорије M1.

2.1. Захтеви за опрему Групе II Категорије 1

2.1.1. Експлозивне атмосфере проузроковане гасовима, парама или маглицама

2.1.1.1. Опрема мора бити пројектована и израђена тако да се извори паљења не активирају, чак и у случају ретких незгода у вези са опремом.

Опрема мора да буде опремљена средствима заштите тако да:

- у случају отказа једног средства заштите најмање још једно независно средство обезбеђује потребан ниво заштите или
- да је потребни ниво заштите обезбеђен у случају да се два квара догоде независно један од другог.

2.1.1.2. Код опреме чије површине могу да се загреју морају да се предузму мере које обезбеђују да максимална температура површине из тачке 1.0.6. подтачка б) овог прилога не буде прекорачена чак ни у најнеповољнијим околностима.

Пораст температуре проузроковани акумулацијом топлоте и хемијским реакцијама такође морају да се узму у обзир.

2.1.1.3. Опрема мора да буде пројектована тако да је отварање делова опреме који могу да представљају извор паљења могуће само у неактивном или у својствено безбедном стању. У случају када није могуће да се опрема доведе у неактивно стање, произвођач мора да постави ознаку упозорења на део опреме који се отвара.

Према потреби, опрема мора да буде опремљена одговарајућом додатном блокадом отварања.

2.1.2. Експлозивне атмосфере проузроковане смешом ваздуха и прашине

2.1.2.1. Опрема мора да буде пројектована и израђена тако да чак и у случају ретких незгода у вези са опремом, не долази до паљења смеше ваздуха и прашине.

Опрема мора да буде опремљена средствима заштите тако да:

- у случају отказа једног средства заштите најмање још једно независно средство обезбеђује потребан ниво заштите или
- да је потребни ниво заштите обезбеђен у случају да се два квара догоде независно један од другог.

2.1.2.2. Према потреби, опрема мора да буде пројектована тако да прашина може да уђе или изађе из опреме само на посебно одређеним местима.

Овај захтев такође морају да испуњавају и кабловски уводи и прикључни делови.

2.1.2.3. Температуре површине делова опреме морају да се одржавају знатно испод температуре паљења предвидивих смеша ваздуха и прашине како би се спречило паљење распршене прашине.

2.1.2.4. За безбедно отварање делова опреме, примењује се захтев из тачке 2.1.1.3. овог прилога.

2.2. Захтеви за опрему Групе II Категорије 2

2.2.1. Експлозивне атмосфере проузроковане гасовима, парама или маглицама

2.2.1.1. Опрема мора да буде пројектована и израђена тако да спречи појаву извора паљења, чак и у случају честих сметњи или кварова опреме током рада, који обично морају да се узму у обзир.

2.2.1.2. Делови опреме морају да буду пројектовани и израђени тако да њихове температуре површине из пододелка 1.0.6. подтачка б) овог прилога не буду прекорачене, чак ни у случају ризика који произлазе из неуобичајених ситуација које је произвођач предвидео.

2.2.1.3. Опрема мора да буде пројектована тако да је отварање делова опреме који могу да представљају извор паљења могуће само у неактивном стању или преко одговарајућих блокада отварања. У случају када није могуће да се опрема доведе у неактивно стање, произвођач мора да постави ознаку упозорења на део опреме који се отвара.

2.2.2. Експлозивне атмосфере проузроковане смешом ваздуха и прашине

2.2.2.1. Опрема мора да буде пројектована и израђена тако да се спречи паљење смеше ваздуха и прашине, чак и у случају честих сметњи или кварова опреме током рада, који обично морају да се узму у обзир.

2.2.2.2. За температуру површине, примењује се захтев из тачке 2.1.2.3. овог прилога.

2.2.2.3. За заштиту од прашине, примењује се захтев из тачке 2.1.2.2. овог прилога.

2.2.2.4. За безбедно отварања делова опреме, примењује се захтев из тачке 2.2.1.3. овог прилога.

2.3. Захтеви који се примењују на опрему Групе II Категорије 3

2.3.1. Експлозивне атмосфере проузроковане гасовима, парама или маглицама

2.3.1.1. Опрема мора да буде пројектована и израђена тако да спречи предвидиве изворе паљења који могу да се јаве током уобичајеног рада.

2.3.1.2. Температуре површине не смеју да прекораче максималне температуре површине из пододелка 1.0.6. подтачка б) овог прилога у предвиђеним радним условима. У изузетним околностима могу да се дозволе више температуре, само ако произвођач усвоји посебне додатне заштитне мере.

2.3.2. Експлозивне атмосфере проузроковане смешом ваздуха и прашине

2.3.2.1. Опрема мора да буде пројектована и израђена тако да смеше ваздуха и прашине не могу да се запале предвидивим изворима паљења који могу да се јаве за време уобичајеног рада.

2.3.2.2. За температуру површине, примењује се захтев из тачке 2.1.2.3. овог прилога.

2.3.2.3. Опрема, укључујући кабловске уводе и прикључне делове, мора да буде израђена тако да прашина, узимајући у обзир величину честица прашине, не може да произведе експлозивне смеше са ваздухом, нити да створи опасне наслагe унутар опреме.

3. ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ЗАШТИТНЕ СИСТЕМЕ

3.0. Општи захтеви

3.0.1. Заштитни системи морају да буду димензионисани тако да смање дејство експлозија на довољни ниво безбедности.

3.0.2. Заштитни системи морају да буду пројектовани и погодни за такво постављање, да спрече ширење експлозија опасним ланчаним реакцијама и наглим ширењима пожара као и да спрече претварања почетних експлозија у детонације.

3.0.3. У случају отказа напајања, заштитни системи морају да задрже способност функционисања довољно дуго да се избегну опасне ситуације.

3.0.4. Заштитни системи не смеју да откажу услед спољних утицаја.

3.1. Планирање и пројектовање

3.1.1. Својства материјала

Максимални притисак и температура, који треба да се узму у обзир приликом планирања и пројектовања својстава материјала, јесу очекивани притисак за време експлозије у екстремним радним условима и предвиђени топлотни ефекат загревања пламеном.

3.1.2. Заштитни системи који су пројектовани тако да буду отпорни на експлозије или да их задрже морају да буду у стању да поднесу ударни талас који настане, без нарушавања интегритета система.

3.1.3. Прибор прикључен на заштитне системе мора да буде способан да издржи очекивани максимални притисак експлозије, без губитка способности функционисања.

3.1.4. При планирању и пројектовању заштитних система, морају да се узму у обзир реакције које производи притисак у периферној опреми и прикљученим цевима.

3.1.5. Системи за растерећење (ослобађање) притиска

Ако постоји вероватноћа да ће напрезање заштитних система да прекорачи чврстоћу њихове конструкције, при пројектовању морају да се предвиде одговарајући уређаји за растерећење (ослобађање) притиска који не угрожавају лица у близини.

3.1.6. Системи за сузбијање експлозија

Системи за сузбијање експлозија морају да буду планирани и пројектовани тако да на почетну експлозију, у случају незгоде, реагују у њеној најранијој фази, као и да је што ефикасније сузбију, узимајући у обзир максималну брзину пораста притиска и максимални притисак експлозије.

3.1.7. Системи за одвајање при експлозији

Системи за одвајање намењени за што брже одвајање одређене опреме у случају почетне експлозије помоћу одговарајућих уређаја, морају да се планирају и пројектују тако да буду безбедни од преноса унутрашњег паљења и да задрже своју механичку чврстоћу при радним условима.

3.1.8. Заштитни системи морају да буду способни за укључивање у струјно коло са одговарајућим прагом алармирања тако да, ако је потребно, зауставе производни процес, као и да обуставе рад делова опреме који више не могу безбедно да функционишу.

ПРИЛОГ 3

ПРЕГЛЕД ТИПА

1. Преглед типа је део поступка оцењивања усаглашености којим Именовано тело прегледа и испитује репрезентативни узорак производа (у даљем тексту: тип производа) и верификује и потврђује да тип испуњава захтеве из овог правилника, који се на тај производ примењују.

2. Произвођач подноси захтев за преглед типа само једном Именованом телу по свом избору.

Захтев мора да садржи:

– пословно име, односно назив или име и адресу произвођача или пословно име, односно назив и адресу његовог заступника, ако он подноси захтев;

– писану изјаву да захтев није поднет другом Именованом телу;

– техничку документацију из тачке 3. овог прилога.

Подносилац захтева ставља на располагање Именованом телу тип производа.

Именовано тело може да затражи додатне узорке, ако је то потребно за спровођење испитивања.

3. Техничка документација

Техничка документација коју сачињава произвођач мора да омогући да се оцени усаглашеност производа са захтевима из овог правилника који се на тај производ примењују, као и да обухвати одговарајућу анализу и процену ризика.

Техничка документација мора да садржи прецизно наведене захтеве који се на производ примењују, а у мери у којој је потребно за оцењивање усаглашености, документација мора да обухвати пројекат, израду и рад производа, и садржи:

– општи опис типа;

– пројектне и радионичке цртеже и шеме спајања компонената, подклопова, струјних кола итд.;

– описе и објашњења неопходна за разумевање наведених цртежа и шема, као и рада производа;

– списак стандарда из члана 8. овог правилника, примењених у целисти или делимично, као и детаљан опис са пратећим доказима о адекватности примењених решења за испуњавање битних захтева из овог правилника, ако стандарди из члана 8. овог правилника нису примењени;

– резултате изведених пројектних прорачуна, спроведених испитивања, итд.;

– извештаје о испитивању.

4. Именовано тело:

4.1. прегледа техничку документацију, проверава да ли је тип израђен у складу са техничком документацијом и идентификује елементе који су пројектовани у складу са одговарајућим захтевима стандарда из члана 8. овог правилника, као и елементе који су пројектовани без примене одговарајућих захтева тих стандарда;

4.2. обавља или обезбеђује да буду обављени одговарајући прегледи и потребна испитивања да би се проверило да ли су стандарди, у случају када је произвођач применио одговарајуће стандарде, исправно примењени;

4.3. обавља или обезбеђује да буду обављени одговарајући прегледи и потребна испитивања да би се проверило да ли су решења до којих је дошао произвођач усаглашена са битним захтевима из овог правилника, ако нису примењени стандарди из члана 8. овог правилника;

4.4. договара са подносиоцем захтева локацију на којој ће се обавити прегледи и потребна испитивања.

5. Именовано тело сачињава извештај о процени у коме се наводе активности спроведене у складу са тачком 4. овог прилога и резултати тих активности.

Независно од обавеза према органу које је надлежно за његово именовање, Именовано тело може да објави садржај сачињеног извештаја, у целисти или делимично, искључиво уз претходно прибављену сагласност произвођача.

6. Ако тип испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника, Именовано тело сачињава и издаје подносиоцу захтева Сертификат о прегледу типа.

Сертификат о прегледу типа мора да садржи пословно име, односно назив или име и адресу произвођача, закључке прегледа, услове, ако их има, за његово важење, као и податке потребне за идентификацију одобреног типа.

Сертификат о прегледу типа може да садржи и један или више прилога.

Сертификат о прегледу типа и његови прилози морају да садрже све релевантне информације које омогућавају проверу усаглашености израђених производа са прегледаним типом, као и контролу током употребе.

Ако тип не испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника, Именовано тело одбија издавање Сертификата о прегледу типа и о томе обавештава подносиоца захтева, наводећи детаљне разлоге за одбијање.

7. Именовано тело мора увек да буде информисано о новим, најсавременијим општеприхваћеним техничко-технолошким сазнањима које указују да одобрени тип можда више није усаглашен са одговарајућим захтевима из овог правилника, и утврђује да ли та сазнања захтевају даља испитивања, о чему обавештава произвођача.

Подносилац захтева мора да обавести Именовано тело, које чува техничку документацију у вези са Сертификатом о прегледу типа, о свим променама на одобреном типу које могу да утичу на усаглашеност производа са битним захтевима из овог правилника или условима важења сертификата; овакве промене на одобреном типу захтевају издавање додатног одобрења у облику додатка уз оригинални Сертификат о прегледу типа.

8. Именовано тело мора да обавештава министарство које га је именovalo о издатим или повученим Сертификатима о прегледу типа и/или њиховим додацима, као и да му, периодично или на захтев, доставља листе сертификата и/или њихових додатака које је одбило да изда, повукло, суспендовало или на други начин ограничило.

Именовано тело мора да обавештава друга Именована тела о Сертификатима о прегледу типа и/или њиховим додацима које је одбило да изда, које је повукло, суспендовало или на други начин ограничило, а на њихов захтев, и о сертификатима и/или њиховим додацима које је издало.

Именовано тело, на захтев надлежних органа и других Именованих тела, доставља примерке Сертификата о прегледу типа и/или њихових додатака.

Именовано тело, на захтев надлежних органа, доставља и копије техничке документације и резултата прегледа и испитивања које је спровело.

Именовано тело мора да чува примерак Сертификата о прегледу типа, његових анекса и додатака, као и техничку документацију, укључујући и другу документацију коју је доставио произвођач, најмање до краја важења сертификата.

9. Произвођач мора да чува примерак Сертификата о прегледу типа, његових прилога и додатака, као и техничку документацију, и да их учини доступним на захтев надлежних органа, најмање десет година од датума израде последњег комада производа.

10. Заступник

Заступник произвођача, у име произвођача и на његову одговорност, може да поднесе захтев из тачке 2. овог прилога, као и да извршава обавезе из тач. 7. и 9. овог прилога ако је то наведено у овлашћењу.

ПРИЛОГ 4

УСАГЛАШЕНОСТ СА ТИПОМ НА ОСНОВУ ОБЕЗБЕЂИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОИЗВОДЊЕ

1. Усаглашеност са типом на основу обезбеђивања квалитета производње је део поступка оцењивања усаглашености којим произвођач испуњава обавезе из тач. 2. и 5. овог прилога и обезбеђује и изјављује, искључиво на своју одговорност, да је предметни производ на који се примењује овај правилник усаглашен са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и да испуњава захтеве из овог правилника који се на њега примењују.

2. Производња

Произвођач мора да има одобрен систем квалитета за производњу, завршну контролу и испитивање производа сагласно тачки 3. овог прилога и подлеже надзору од стране Именованог тела у складу са тачком 4. овог прилога.

3. Систем квалитета

3.1. Произвођач подноси захтев за оцењивање свог система квалитета за предметне производе Именованом телу по свом избору.

Захтев мора да садржи:

- пословно име, односно назив или име и адресу произвођача или пословно име, односно назив и адресу његовог заступника, ако он подноси захтев;
- писану изјаву да захтев није поднет другом Именованом телу;
- све релевантне информације о предвиђеној категорији производа;
- документацију која се односи на систем квалитета;
- техничку документацију о одобреном типу и примерак Сертификата о прегледу типа.

3.2. Систем квалитета мора да обезбеди усаглашеност производа са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и са одговарајућим захтевима из овог правилника.

Сви елементи, захтеви и одредбе које је произвођач усвојио документују се на систематичан и уредан начин у облику писаних процедура, поступака и упутстава.

Документација о систему квалитета мора да омогући доследно тумачење процедура, планова, упутстава и записа о систему квалитета.

Документација о систему квалитета, нарочито, садржи следеће описе:

- циљева квалитета и организационе структуре, одговорности и овлашћења руководства у погледу квалитета производа;
- одговарајућих техника, процеса и систематских мера, које ће се користити, у вези са изработом, контролом квалитета и обезбеђењем квалитета;

- прегледа и испитивања који ће бити спроведени пре, за време и након израде, као и учесталост којом ће се спроводити;
- записа о систему квалитета, као што су извештаји о контролисању, подаци о испитивању, подаци о еталонирању, извештаји о квалификацијама релевантног особља, итд.;
- начина за надгледање постизања захтеваног квалитета производа и ефективног спровођења система квалитета.

3.3. Именовано тело оцењује систем квалитета како би утврдило да ли испуњава захтеве из подтачке 3.2. овог прилога.

Именовано тело ће сматрати да су елементи система квалитета који су усаглашени са одговарајућим српским стандардом из члана 8. овог правилника, усаглашени и са одговарајућим захтевом из подтачке 3.2. овог прилога.

Оцењивачки тим Именованог тела, поред искуства у области система квалитета, мора да има најмање једног члана са искуством у области предметног производа и примењене технологије, као и знање о применљивим захтевима из овог правилника.

Поступак оцењивања обухвата контролну посету оцењивачког тима просторијама произвођача, као и преглед документације из подтачке 3.1. алинеја пета овог прилога, како би се уверило у способност произвођача да идентификује релевантне захтеве из овог правилника и да спроведе неопходне прегледе и испитивања у циљу обезбеђивања усаглашености производа са тим захтевима.

О одлуци којом се оцењује систем квалитета, обавештава се произвођач. Обавештење мора да садржи закључке оцењивачког тима и образложену одлуку о оцени.

3.4. Произвођач мора да испуњава обавезе које произлазе из одобреног система квалитета, као и да одржава систем тако да он остане адекватан и ефикасан.

3.5. Произвођач мора да обавести Именовано тело које је одобрило систем квалитета о свакој планираној промени тог система.

Именовано тело оцењује предложене промене и одлучује о томе да ли измењени систем квалитета и даље испуњава захтеве из подтачке 3.2. овог прилога или ће бити потребно поновно оцењивање.

Именовано тело обавештава произвођача о својој одлуци. Обавештење мора да садржи закључке оцењивачког тима и образложену одлуку о оцени.

4. Надзор одобреног система квалитета од стране Именованог тела

4.1. Сврха надзора је да обезбеди да произвођач у потпуности испуњава све обавезе које произлазе из одобреног система квалитета.

4.2. Произвођач, за потребе надзора, омогућава Именованом телу приступ просторијама, односно местима за израду, контролисање, испитивање и складиштење, и пружа му све потребне информације, а нарочито:

- ставља на располагање документацију о систему квалитета;
- ставља на располагање записе о систему квалитета, као што су извештаји о контролисању и подаци о испитивању, подаци о еталонирању, извештаји о квалификацијама релевантног особља, итд.

4.3. Именовано тело периодично обавља провере, у виду контролних посета оцењивачког тима, како би се уверило да произвођач одржава и примењује систем квалитета, и доставља произвођачу извештај о провери.

4.4. Именовано тело може да спроводи и ненајављене посете произвођачу, приликом којих, ако је потребно, може да спроводи испитивања или да се стара да она буду спроведена како би се уверило да систем квалитета функционише правилно.

Именовано тело доставља произвођачу извештај о посети, као и извештај о испитивањима ако су она спроведена.

5. Знак усаглашености и Декларација о усаглашености

5.1. Произвођач ставља знак усаглашености као и регистарски број Именованог тела из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености, на сваки појединачан производ који је усаглашен са типом описаним у Сертификату о прегледу типа и који испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника.

5.2. Произвођач сачињава Декларацију о усаглашености за сваки тип, односно модел производа и чува је тако да буде доступна на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад тог модела производа.

У Декларацији о усаглашености наводи се тип, односно модел производа за који је сачињена.

6. Произвођач, најмање десет година од датума израде последњег комада производа, чува и ставља на располагање надлежним органима:

- документацију из подтачке 3.1. овог прилога;
- податке о промени система квалитета из подтачке 3.5. овог прилога, како је одобрена;
- одлуке и извештаје Именованог тела из подтач. 3.5, 4.3. и 4.4. овог прилога.

7. Именовано тело мора да обавештава министарство које га је именovalo о издатим или повученим одобрењима система квалитета, као и да му, периодично или на захтев, доставља листе одобрења система квалитета које је одбило да изда, повукло, суспендовало или на други начин ограничило.

Именовано тело мора да обавештава друга Именована тела о одобрењима система квалитета које је одбило да изда, које је повукло, суспендовало или на други начин ограничило, а на њихов захтев и о одобрењима система квалитета које је издало.

8. Заступник

Обавезе произвођача из подтачке 3.1, 3.5, 5. и 6. овог прилога, у његово име и на његову одговорност, може да испуни његов заступник, у складу са овлашћењем.

ПРИЛОГ 5

УСАГЛАШЕНОСТ СА ТИПОМ НА ОСНОВУ ВЕРИФИКАЦИЈЕ ПРОИЗВОДА

1. Усаглашеност са типом на основу верификације производа је део поступка оцењивања усаглашености којим произвођач испуњава обавезе из тач. 2, 5. и 6. овог прилога и обезбеђује и изјављује, искључиво на сопствену одговорност, да је предметни производ, који подлеже одредбама из тачке 3. овог прилога, усаглашен са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и да испуњава захтеве из овог правилника који се на њега примењују.

2. Производња

Произвођач предузима све мере које су потребне да производни процес и његово надгледање обезбеде усаглашеност израђеног производа са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и да испуњава захтеве из овог правилника који се на њега примењују.

3. Верификација

Именовано тело које изабере произвођач спроводи одговарајуће прегледе и испитивања како би проверило усаглашеност израђених производа са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и одговарајућим захтевима из овог правилника.

Прегледи и испитивања којима се проверава усаглашеност производа са одговарајућим захтевима морају да буду спроведена прегледом и испитивањем сваког производа сагласно тачки 4. овог прилога.

4. Верификација прегледом и испитивањем сваког производа

4.1. Сваки производ мора да се појединачно прегледа и обављају се испитивања утврђена одговарајућим стандардима из члана 8. овог правилника или истоветна (еквивалентна) испитивања производа у циљу провере његове усаглашености са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и са одговарајућим захтевима из овог правилника.

4.2. Именовано тело мора да изда Сертификат о усаглашености у вези са обављеним испитивањима, као и да стави или да обезбеди да се стави његов регистарски број из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености на сваки одобрени производ.

4.3. Произвођач чува Сертификат о усаглашености из подтачке 4.2. овог прилога и чини га доступним на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад производа.

5. Знак усаглашености и Декларација о усаглашености

5.1. Произвођач ставља знак усаглашености и друге знакове прописане овим правилником, као и, регистарски број Именованог тела, на сваки појединачан производ који је усаглашен са типом описаним у Сертификату о прегледу типа и који испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника.

5.2. Произвођач сачињава Декларацију о усаглашености за сваки тип, односно модел производа и чува је тако да буде доступна на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад тог типа, односно модела производа.

У Декларацији о усаглашености наводи се тип, односно модел производа за који је сачињена.

6. Ако се са тим сагласи Именовано тело из тачке 3. овог прилога, произвођач може да ставља регистарски број тог тела на производе и током производног процеса.

7. Заступник

Обавезе произвођача, осим обавезе из тачке 2. овог прилога и обавезе израде техничке документације, у његово име и на његову одговорност, може да испуни његов заступник, у складу са овлашћењем.

ПРИЛОГ 6

УСАГЛАШЕНОСТ СА ТИПОМ НА ОСНОВУ ИНТЕРНЕ КОНТРОЛЕ ПРОИЗВОДЊЕ И НАДГЛЕДАНОГ ИСПИТИВАЊА ПРОИЗВОДА

1. Усаглашеност са типом на основу интерне контроле производње и надгледаног испитивања производа је део поступка оцењивања усаглашености којим произвођач испуњава обавезе из тач. 2, 3. и 4. овог прилога и обезбеђује и изјављује, искључиво на сопствену одговорност, да је предметни производ на који се примењује овај правилник усаглашен са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и да испуњава захтеве из овог правилника који се на њега примењују.

2. Производња

Произвођач предузима све мере које су потребне да производни процес и његово надгледање обезбеде усаглашеност израђеног производа са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и да испуњава захтеве из овог правилника који се

на њега примењују.

3. Испитивање производа

За сваки појединачно израђен производ, произвођач мора да спроведе или се стара да у његово име буде спроведено испитивање, или више различитих испитивања, у вези са једним или више аспеката производа, како би се верификовала његова усаглашеност са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и одговарајућим захтевима из овог правилника.

Испитивања мора да спроведе Именовано тело по избору произвођача.

Произвођач током процеса производње ставља регистарски број Именованог тела из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености на сваки појединачан производ који је усаглашен са типом описаним у Сертификату о прегледу типа и који испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника.

4. Знак усаглашености и Декларација о усаглашености

4.1. Произвођач ставља знак усаглашености и друге знакове прописане овим правилником на сваки појединачан производ који је усаглашен са типом описаним у Сертификату о прегледу типа и који испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника.

4.2. Произвођач сачињава Декларацију о усаглашености за сваки тип, односно модел производа и чува је тако да буде доступна на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад тог типа, односно модела производа.

У Декларацији о усаглашености наводи се тип, односно модел производа за који је сачињена.

5. Заступник

Обавезе произвођача из тачке 4. овог прилога, у његово име и на његову одговорност, може да испуни његов заступник у складу са овлашћењем.

ПРИЛОГ 7

УСАГЛАШЕНОСТ СА ТИПОМ НА ОСНОВУ ОБЕЗБЕЂИВАЊА КВАЛИТЕТА ПРОИЗВОДА

1. Усаглашеност са типом на основу обезбеђивања квалитета производа је део поступка оцењивања усаглашености којим произвођач испуњава обавезе из тач. 2. и 5. овог прилога и обезбеђује и изјављује, искључиво на сопствену одговорност, да је предметни производ на који се примењује овај правилник усаглашен са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и да испуњава захтеве из овог правилника који се на њега примењују.

2. Производња

Произвођач мора да има одобрен систем квалитета за коначну контролу и испитивање производа сагласно тачки 3. овог прилога и подлеже надзору од стране Именованог тела у складу са тачком 4. овог прилога.

3. Систем квалитета

3.1. Произвођач подноси захтев за оцењивање свог система квалитета за предметне производе Именованом телу по свом избору.

Захтев мора да садржи:

- пословно име, односно назив или име и адресу произвођача или пословно име, односно назив и адресу његовог заступника, ако он подноси захтев;
- писану изјаву да захтев није поднет другом Именованом телу;
- све релевантне информације о предвиђеној категорији производа;
- документацију која се односи на систем квалитета;
- техничку документацију о одобреном типу и примерак Сертификата о прегледу типа.

3.2. Систем квалитета мора да обезбеди усаглашеност производа са типом који је описан у Сертификату о прегледу типа и са одговарајућим захтевима из овог правилника.

Сви елементи, захтеви и одредбе које је произвођач усвојио документују се на систематичан и уредан начин у облику писаних процедура, поступака и упутстава.

Документација о систему квалитета мора да омогући доследно тумачење процедура, планова, упутстава и записа о систему квалитета.

Документација о систему квалитета садржи, нарочито следеће описе:

- циљева квалитета и организационе структуре, одговорности и овлашћења руководства у погледу квалитета производа;
- прегледа и испитивања који ће бити спроведени након израде;
- записа о систему квалитета, као што су извештаји о контролисању, подаци о испитивању, подаци о еталонирању, извештаји о квалификацијама релевантног особља, итд.;

– начина за надгледање ефективног спровођења система квалитета.

3.3. Именовано тело оцењује систем квалитета како би утврдило да ли он испуњава захтеве из подтачке 3.2. овог прилога.

Именовано тело ће сматрати да су елементи система квалитета који су усаглашени са одговарајућим српским стандардом из члана 8. овог правилника, усаглашени и са одговарајућим захтевом из подтачке 3.2. овог прилога.

Оцењивачки тим Именованог тела, поред искуства у области система квалитета, мора да има најмање једног члана са искуством у области предметног производа и примењене технологије, као и знање о применљивим захтевима из овог правилника.

Поступак оцењивања обухвата контролну посету оцењивачког тима просторијама произвођача, као и преглед документације из подтачке 3.1. алинеја пета овог прилога, како би се уверило у способност произвођача да идентификује релевантне захтеве из овог правилника и да спроведе неопходне прегледе и испитивања у циљу обезбеђивања усаглашености производа са тим захтевима.

О одлуци којом се оцењује систем квалитета, обавештава се произвођач. Обавештење мора да садржи закључке оцењивачког тима и образложену одлуку о оцењивању.

3.4. Произвођач мора да испуњава обавезе које произлазе из одобреног система квалитета, као и да одржава систем тако да он остане адекватан и ефикасан.

3.5. Произвођач мора да обавести Именовано тело које је одобрило систем квалитета о свакој планираној промени тог система.

Именовано тело оцењује предложене промене и одлучује о томе да ли измењени систем квалитета и даље испуњава захтеве из подтачке 3.2. овог прилога или ће бити потребно поновно оцењивање.

Именовано тело обавештава произвођача о својој одлуци. Обавештење мора да садржи закључке оцењивачког тима и образложену одлуку о оцени.

4. Надзор одобреног система квалитета од стране Именованог тела

4.1. Сврха надзора је да обезбеди да произвођач у потпуности испуњава све обавезе које произлазе из одобреног система квалитета.

4.2. Произвођач, за потребе надзора, мора да омогући Именованом телу приступ просторијама, односно местима за израду, контролисање, испитивање и складиштење, и пружа му све потребне информације, а нарочито:

– ставља на располагање документацију о систему квалитета;

– ставља на располагање записе о систему квалитета, као што су извештаји о контролисању и подаци о испитивању, подаци о еталонирању, извештаји о квалификацијама релевантног особља, итд.

4.3. Именовано тело периодично обавља провере, у виду контролних посета оцењивачког тима, како би се уверило да произвођач одржава и примењује систем квалитета, и доставља произвођачу извештај о провери.

4.4. Именовано тело може да спроводи и ненајављене посете произвођачу, приликом којих, ако је потребно, може да спроводи испитивања производа или да се обезбеди да она буду спроведена како би се уверило да систем квалитета функционише правилно.

Именовано тело доставља произвођачу извештај о посети, као и извештај о испитивањима ако су она спроведена.

5. Знак усаглашености и Декларација о усаглашености

5.1. Произвођач ставља знак усаглашености као и регистарски број Именованог тела из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености, на сваки појединачан производ који је усаглашен са типом описаним у Сертификату о прегледу типа и који испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника.

5.2. Произвођач сачињава Декларацију о усаглашености за сваки тип, односно модел производа и чува је тако да буде доступна на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад тог типа, односно модела производа.

У Декларацији о усаглашености наводи се тип, односно модел производа за који је сачињена.

6. Произвођач, најмање десет година од датума израде последњег комада производа, чува и ставља на располагање надлежним органима:

– документацију из тачке 3.1. овог прилога;

– податке о промени система квалитета из подтачке 3.5. овог прилога;

– одлуке и извештаје Именованог тела из подтач. 3.5, 4.3. и 4.4. овог прилога.

7. Именовано тело мора да обавештава надлежно министарство које га је именovalo о издатим или повученим одобрењима система квалитета, као и да му, периодично или на захтев, доставља листе одобрења система квалитета које је одбило да изда, повукло, суспендовало или на други начин ограничило.

Именовано тело мора да обавештава друга Именована тела о одбијању одобрења система квалитета, о одобреним системима квалитета које је повукло, суспендовало или на други начин ограничило, а на њихов захтев и да их обавештава о издатим одобрењима система квалитета.

8. Заступник

Обавезе произвођача из подтач. 3.1, 3.5, 5. и 6. овог прилога, у његово име и на његову одговорност, може да испуни његов заступник у складу са овлашћењем.

ПРИЛОГ 8

ИНТЕРНА КОНТРОЛА ПРОИЗВОДЊЕ

1. Интерна контрола производње је поступак оцењивања усаглашености којим произвођач испуњава обавезе из тач. 2, 3. и 4. овог прилога и обезбеђује и изјављује, искључиво на сопствену одговорност, да је предметни производ на који се примењује овај правилник усаглашен са захтевима из овог правилника који се на њега примењују.

2. Техничка документација

Произвођач сачињава техничку документацију која мора да омогући да се оцени усаглашеност производа са захтевима из овог правилника који се на тај производ примењују, као и да обухвати адекватну анализу и процену ризика.

Техничка документација мора да садржи прецизно наведене захтеве који се на производ примењују, а у мери у којој је потребно за оцењивање усаглашености документација мора да обухвати пројекат, израду и рад производа, и садржи:

- општи опис производа;
- пројектне и радионичке цртеже и шеме спајања компонената, подсклопова, струјних кола итд.;
- описе и објашњења неопходна за разумевање наведених цртежа и шема, као и рада производа;
- списак стандарда из члана 8. овог правилника, примењених у целисти или делимично, као и детаљан опис са пратећим доказима о адекватности примењених решења за испуњавање битних захтева из овог правилника, ако стандарди из члана 8. овог правилника нису примењени;
- резултате изведених пројектних прорачуна, спроведених испитивања, итд.;
- извештаје о испитивању.

3. Производња

Произвођач предузима све мере које су потребне да производни процес и његово надгледање обезбеде усаглашеност израђеног производа са техничком документацијом из тачке 2. овог прилога и са захтевима из овог правилника који се на њега примењују.

4. Знак усаглашености и Декларација о усаглашености

4.1. Произвођач ставља знак усаглашености и друге знакове прописане овим правилником на сваки појединачан производ који је усаглашен са одговарајућим захтевима из овог правилника.

4.2. Произвођач сачињава Декларацију о усаглашености за сваки тип, односно модел производа и чува је, заједно са техничком документацијом из тачке 2. овог прилога, тако да буду доступни на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад тог типа, односно модела производа.

У Декларацији о усаглашености наводи се тип, односно модел производа за који је сачињена.

5. Заступник

Обавезе произвођача из тачке 4. овог прилога, у његово име и на његову одговорност, може да испуни његов заступник у складу са овлашћењем.

ПРИЛОГ 9

УСАГЛАШЕНОСТ НА ОСНОВУ ПОЈЕДИНАЧНЕ ВЕРИФИКАЦИЈЕ ПРОИЗВОДА

1. Усаглашеност на основу појединачне верификације производа је поступак оцењивања усаглашености којим произвођач испуњава обавезе из тач. 2, 3. и 5. овог прилога и обезбеђује и изјављује, искључиво на сопствену одговорност, да је предметни производ, на кога се примењују одредбе тачке 4. овог прилога, усаглашен са захтевима из овог правилника који се на њега односе.

2. Техничка документација

Произвођач мора да сачини техничку документацију и да је стави на располагање Именованом телу из тачке 4. овог прилога.

Техничка документација мора да омогући да се оцени усаглашеност производа са захтевима из овог правилника који се на тај производ примењују, као и да обухвати адекватну анализу и процену ризика.

Техничка документација мора да садржи прецизно наведене захтеве који се на производ примењују, а у мери у којој је потребно за оцењивање усаглашености та документација мора да обухвати пројекат, израду и рад производа, и садржи:

- општи опис производа;

- пројектне и радионичке цртеже и шеме спајања компонената, подсклопова, струјних кола, итд.;
- описе и објашњења неопходна за разумевање наведених цртежа и шема, као и рада производа;
- списак стандарда из члана 8. овог правилника, примењених у целисти или делимично, као и детаљан опис са пратећим доказима о адекватности усвојених решења за испуњавање битних захтева из овог правилника, ако стандарди из члана 8. овог правилника нису примењени;
- резултате изведених пројектних прорачуна, спроведених испитивања, итд.;
- извештаје о испитивању.

Произвођач мора да чува техничку документацију и учини је доступном на захтев надлежних органа, најмање десет година од датума израде последњег комада производа.

3. Производња

Произвођач предузима све мере које су потребне да производни процес и његово надгледање обезбеде усаглашеност израђеног производа са захтевима из овог правилника који се на њега односе.

4. Верификација

Именовано тело које изабере произвођач спроводи или се стара да буду спроведени одговарајући прегледи и испитивања утврђени одговарајућим стандардима из члана 8. овог правилника или истоветна (еквивалентна) испитивања производа у циљу провере његове усаглашености са захтевима из овог правилника који се на њега односе.

У случају непостојања одговарајућег стандарда из става 1. ове тачке, Именовано тело одлучује о томе каква испитивања морају да буду спроведена.

Именовано тело мора да изда Сертификат о усаглашености у вези са обављеним испитивањима, као и да стави или да обезбеди да се стави његов регистарски број из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености на сваки одобрени производ.

Произвођач чува Сертификате о усаглашености и чини их доступним на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад производа.

5. Знак усаглашености и Декларација о усаглашености

5.1. Произвођач ставља знак усаглашености и друге знакове прописане овим правилником као и регистарски број Именованог тела на сваки појединачан производ који је усаглашен са типом описаним у Сертификату о прегледу типа и који испуњава одговарајуће захтеве из овог правилника.

5.2. Произвођач сачињава Декларацију о усаглашености за производ и чува је тако да буде доступна на захтев надлежних органа, најмање десет година након што је израђен последњи комад тог производа.

У Декларацији о усаглашености наводи се идентификациона ознака производа за који је сачињена.

6. Заступник

Обавезе произвођача из тачке 2. овог прилога, које се односе на чување и достављање техничке документације и из тачке 5. овог прилога, у његово име и на његову одговорност, може да изврши његов заступник, у складу са писаним овлашћењем издатим од стране произвођача.

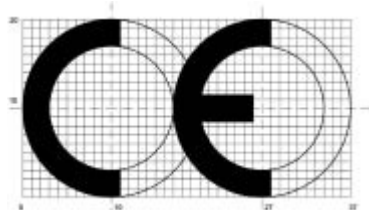
ПРИЛОГ 10

ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ И ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ

А ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

1. СЕ ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

СЕ знак усаглашености се састоји од стилизованог латиничног словног знака „СЕ“ у следећем облику:

Висина СЕ знака износи најмање 5 mm.

Ако се СЕ знак смањује или увећава, морају да се узму у обзир пропорције приказане на овом цртежу.

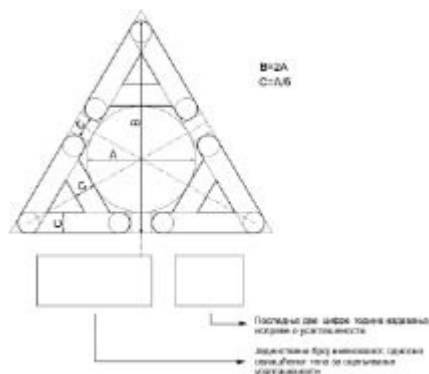
Од минималне димензије СЕ знака може да се одустане ако су производи из члана 2. овог правилника малих димензија.

Уз СЕ знак се ставља идентификациони број Именованог тела, ако је то тело спроводило, односно учествовало у

оцењивању усаглашености.

2. СРПСКИ ЗНАК УСАГЛАШЕНОСТИ

Српски знак усаглашености се састоји од три велика слова А повезана у облику једнакостраничног троугла (3А), изгледа и садржине као на слици:

Величина знака одређује се према висини В знака која може да има само заокружене вредности стандардних бројева према реду величина R10 изражених у милиметрима (mm) према српском стандарду SRPS A.A0.001 Стандардни бројеви, бројчане вредности и дефиниције.

Висина В знака износи, по правилу, најмање 5 mm.

Уз Српски знак се ставља регистарски број Именованог тела из регистра именованих тела за оцењивање усаглашености, као и последње две цифре године издавања исправе о усаглашености, ако је то тело спроводило, односно учествовало у оцењивању усаглашености.

Б ДЕКЛАРАЦИЈА О УСАГЛАШЕНОСТИ

Декларација о усаглашености садржи, нарочито:

- 1) пословно име, односно назив или име и адресу произвођача и, кад је то одговарајуће, пословно име, односно назив или име и адресу његовог заступника;
- 2) опис производа из члана 2. овог правилника, са подацима који омогућавају њихову ближу идентификацију;
- 3) позивање на овај правилник и кад је то одговарајуће, на друге правилнике са којима је извршено усаглашавање, а изузетно ако се ради о производу из увоза, позивање на пропис из члана 15. овог правилника;
- 4) позивање на примењене српске стандарде из члана 8. овог правилника, или на референтне хармонизоване стандарде, ако се ради о производу из увоза;
- 5) позивање на примењене друге стандарде и/или техничке спецификације у којима су садржани захтеви за усаглашеност, где је то одговарајуће;
- 6) све потребне податке прописане у Прилозима 3 – 9 овог правилника, у зависности од тога који поступци оцењивања усаглашености су примењени;
- 7) регистарски број Именованог тела, односно идентификациони број иностраног тела за оцењивање усаглашености (ако се ради о иностраној исправе о усаглашености) и друге податке о том телу које је спроводило или учествовало у оцењивању усаглашености производа из члана 2. овог правилника, у складу са чланом 10. овог правилника, као и број одговарајуће исправе о усаглашености;
- 8) место и датум издавања Декларације;
- 9) идентификацију и потпис овлашћеног лица одговорног за издавање декларације у име произвођача или његовог заступника.

ПРИЛОГ 11

ЗАХТЕВИ КОЈЕ МОРА ДА ИСПУНИ ТЕЛО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ ДА БИ БИЛО ИМЕНОВАНО ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ УСАГЛАШЕНОСТИ

1. Да би било именовано за оцењивање усаглашености производа из члана 2. и према поступку из Прилога 3, 4, 5, 6, 7 и 9 овог правилника, тело за оцењивање усаглашености мора да испуни захтеве из тач. 2 – 11. овог прилога.
2. Тело за оцењивање усаглашености мора да има статус правног лица регистровано у Републици Србији.
3. Тело за оцењивање усаглашености, његов директор, односно чланови извршног одбора директора, извршни директори или чланови надзорног одбора и сл. тог тела, као и запослена и друга ангажована лица (у даљем тексту: особље) не смеју да буду пројектанти, произвођачи, испоручиоци или монтери производа из члана 2. овог правилника, које тело испитује, прегледа, односно проверава, нити смеју да буду заступници било које од тих страна. Они

не смеју да буду укључени, директно или као заступници, у пројектовање, израду, трговину, маркетинг или одржавање тих производа. Ово не искључује могућност размене техничких информација између произвођача и тела за оцењивање усаглашености.

Тело за оцењивање усаглашености не сме да обавља делатности које би могле да утичу на просуђивање и интегритет особља у вези са поступцима оцењивања усаглашености за које су именована, што се нарочито односи на пружање консултантских услуга.

Тело за оцењивање усаглашености мора да обезбеди да активности његових огранака или подизвођача не угрожавају поверљивост, објективност и непристрасност у спровођењу активности оцењивања усаглашености.

4. Тело за оцењивање усаглашености, као и његово особље, дужно је да спроводи активности оцењивања усаглашености са највишим степеном професионалног интегритета и техничке оспособљености и не сме да буде изложено било каквим притисцима, нити да буде у конфликту интереса, посебно финансијског, који би могли да утичу на спровођење активности оцењивања усаглашености, посебно од стране лица или група лица које су заинтересоване за резултате оцењивања усаглашености.

5. За сваку врсту производа из члана 2. овог правилника, као и за сваки поступак оцењивања усаглашености, за које тело за оцењивање усаглашености тражи именовање, то тело, и пре и после именовања, мора да има на располагању особље са техничким знањем, као и довољним и одговарајућим искуством за обављање послова оцењивања усаглашености.

Особље задужено за обављање послова оцењивања усаглашености, мора да има и:

1) одговарајуће радно искуство, односно одговарајућу техничку и стручну обуку која обухвата све активности оцењивања усаглашености;

2) одговарајуће стручно и техничко образовање, као и познавање и разумевање битних захтева, као и релевантних српских стандарда из члана 8. овог правилника;

3) способност и самосталност у припреми сертификата, записника, извештаја у вези са извршеним активностима оцењивања усаглашености прописаних овим правилником.

6. Тело за оцењивање усаглашености мора да поседује, или да има приступ одговарајућој опреми и објектима за спровођење испитивања у зависности од захтева садржаних у одговарајућим српским стандардима из члана 8. овог правилника и од врсте производа чија се усаглашеност оцењује, односно битних захтева или аспеката битних захтева у односу на које се врши оцењивање усаглашености.

Тело за оцењивање усаглашености мора да располаже и другим неопходним средствима како би могло да на одговарајући начин обавља техничке и административне послове који се односе на активности оцењивања усаглашености.

7. Непристрасност тела за оцењивање усаглашености, односно његовог највишег руководства, као и особља које врши оцењивање усаглашености мора да буде гарантована.

Зараде, накнаде, односно награде особља које врши оцењивање усаглашености не смеју да зависе од броја обављених оцењивања, нити од резултата таквих оцењивања.

8. Тело за оцењивање усаглашености мора да има одговарајући општи акт којим ће уредити процедуре у вези са обављањем послова оцењивања усаглашености, укључујући и процедуру одлучивања по приговорима на рад тог тела и донете одлуке, при чему мора да се обезбеди транспарентност, као и старање о примени тих процедура.

Процедуре у вези са обављањем послова оцењивања усаглашености морају да узму у обзир одговарајуће аспекте производа или организације који су предмет оцењивања, као што су: врста производа, односно група и категорија опреме, величина и структура подносиоца захтева за спровођење оцењивања усаглашености, сложеност производа или производне технологије, масовну или серијску природу производног процеса и сл.

9. Тело за оцењивање усаглашености мора да има закључен уговор о осигурању од одговорности за штету од професионалне делатности.

10. Тело за оцењивање усаглашености и његово особље морају да поштују поверљивост података и информација у вези са оцењивањем усаглашености у складу са законом.